

Stanisław Koziej

**Strategia i system
bezpieczeństwa narodowego RP
i bezpieczeństwa międzynarodowego**

Wykład I

Wprowadzenie teoretyczne i projektowanie strategii bezpieczeństwa RP

Wybrana literatura

- 1) ***Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2025: Projekt Rady Ministrów skierowany do Prezydenta RP***
- 2) ***Twórcy nowoczesnej strategii. Od starożytności do ery cyfrowej***, pod red. H. Brandsa, Prześwity, Warszawa 2025
- 3) ***Podstawy bezpieczeństwa narodowego (państwa). Podręcznik akademicki***, red. nauk. J. Pawłowski, Akademia Sztuki Wojennej, Warszawa 2017
- 4) ***Pokój i bezpieczeństwo w obliczu narastających zagrożeń***, PAN, Warszawa 2025; w tym: https://publikacje.pan.pl/Content/136134/049-061_Pokoj_Cz.1_Koziej.pdf
- 5) ***Bezpieczeństwo Polski w świetle wojny na wschodzie***, red. nauk. R. Kuźniar, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2022
- 6) ***SIPRI YEARBOOK 2025. Armaments, Disarmament and International Security. Summary, SIPRI 2025***; https://www.sipri.org/sites/default/files/2025-06/yb25_summary_en.pdf
- 7) S. Koziej, ***Teoria sztuki wojennej***, Wyd. Bellona, Warszawa 2011
- 8) S. Koziej, ***O pracach nad strategią bezpieczeństwa narodowego w kontekście prezydenckich rekomendacji: rola, procedura, treść***, www.koziej.pl, 17.07.2024; <https://koziej.pl/wp-content/uploads/2024/07/Prace-nad-SBN.pdf>
- 9) S. Koziej, ***Najnowsze pozycje literatury z dziedziny bezpieczeństwa międzynarodowego i narodowego***; www.koziej.pl/najnowsze

Strategia oraz jej miejsce i rola w kierowaniu/zarządzaniu bezpieczeństwem

Pojęcia bezpieczeństwa

- **Bezpieczeństwo w sensie statycznym - jako stan** niezagrożonego i niezakłóconego funkcjonowania podmiotu, stan spokoju, pewności i pełnej swobody działania (**raj?** 😊)
- **Bezpieczeństwo w sensie dynamicznym – jako nieustanny proces** osiągania i utrzymywania warunków **akceptowalnie** niezagrożonego i niezakłócanego funkcjonowania podmiotu i swobody jego działania poprzez przeciwdziałanie zagrożeniom, podejmowanie wyzwań, redukowanie ryzyk i wykorzystywanie szans **droga do raju** 😊

Istota bezpieczeństwa

Bezpieczeństwo to teoria i praktyka zapewniania egzystencji (przetrwania) danego podmiotu w niepewnym środowisku (zagrożenia, wyzwania, ryzyka, szanse) przy jednoczesnym zachowaniu przezeń swobody realizacji własnych interesów.

Nie tylko być, ale być sobą!

TYPOLOGIA BEZPIECZEŃSTWA POLITYCZNEGO

Definicja strategii bezpieczeństwa

Strategia bezpieczeństwa to

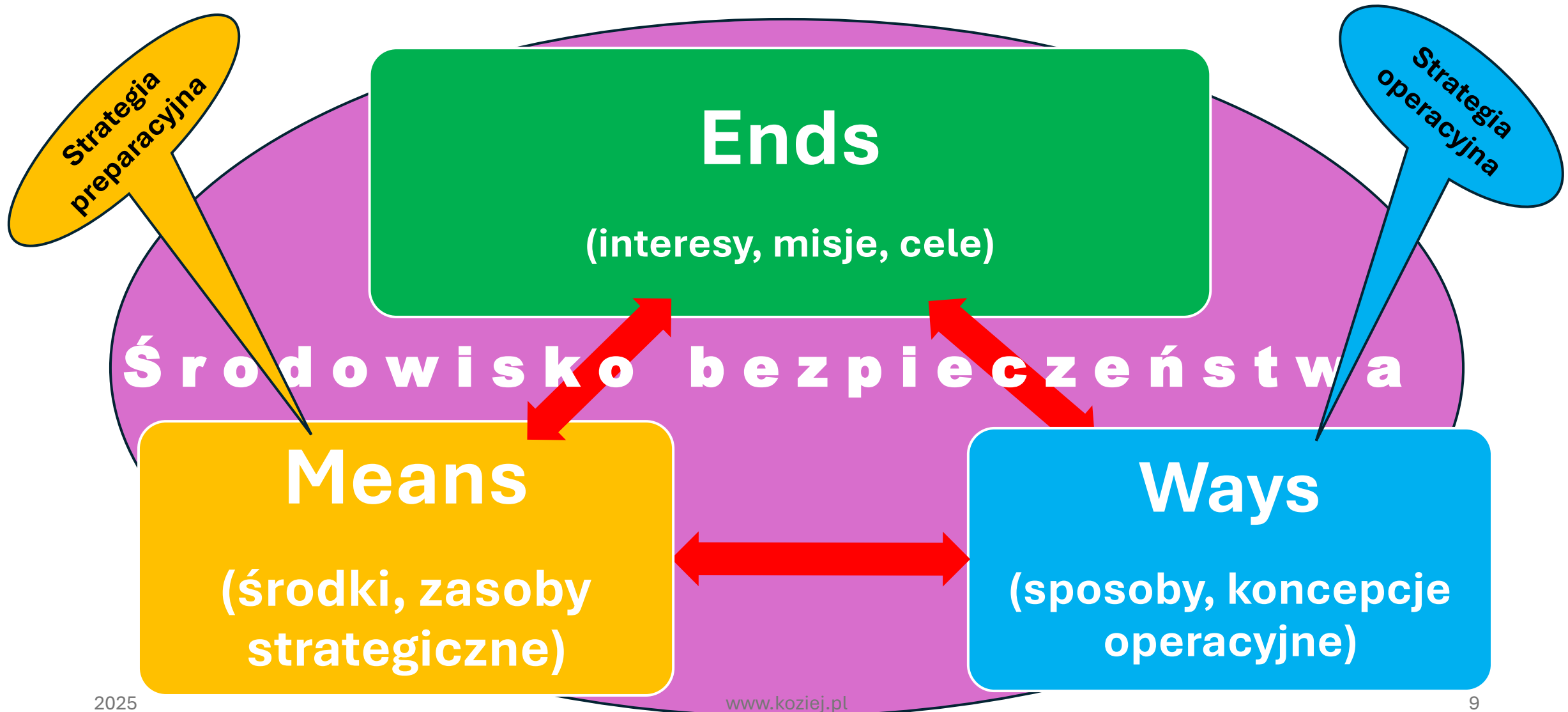
teoria (nauka) i

praktyka (sztuka)

kierowania sprawami bezpieczeństwa danego podmiotu przez **najwyższego (naczelnego) decydenta (indywidualnego lub zbiorowego), w tym zwłaszcza ustalania **interesów (misji) i celów** oraz **sposobów** (koncepcji) ich osiągnięcia w perspektywicznym **środowisku (warunkach)** bezpieczeństwa i adekwatnego do nich przygotowania potrzebnych do tego **zasobów** (**systemu bezpieczeństwa**)**

Strategia jako interaktywny zbiór **celów** podmiotu, **sposobów** i **środków** w konkretnym **środowisku**

Myśl strategiczna

Nauka/badania
naukowe

Praktyka/sztuka
kierowania

Myśl strategiczna

(twórcze procesy i ich produkty w ramach nauki i praktyki)

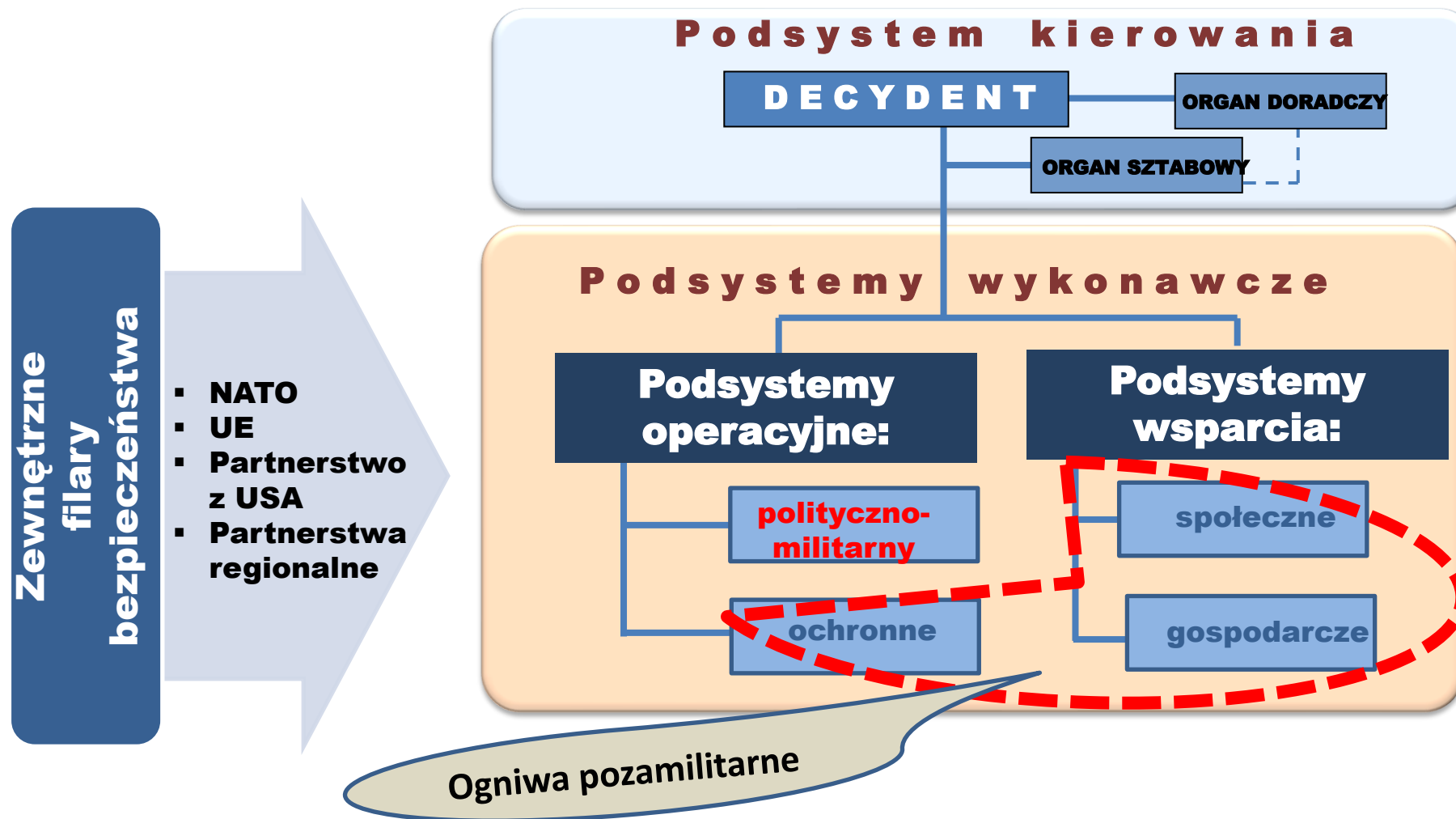
*Teorie, szkoły, koncepcje,
poglądy, hipotezy,
metodologie...*

*Dyrektywy, doktryny,
plany, programy, raporty,
regulacje prawne...*

Ewolucja strategii

- **Strategia **wojskowa**** – sposób użycia sił zbrojnych jako całości do celów wojny
- **Strategia **wojenna**** – sposób użycia zasobów danego państwa (koalicji) do celów wojny
- **Strategia **obronna (obronności)**** – sposób użycia zasobów państwa do zapobiegania i rozstrzygania konfliktów i kryzysów polityczno-militarnych
- **Strategia **bezpieczeństwa**** – sposób użycia zasobów danego podmiotu do zapobiegania i rozstrzygania wszelkich konfliktów i kryzysów

ZASOBY STRATEGICZNE PAŃSTWA: System bezpieczeństwa narodowego

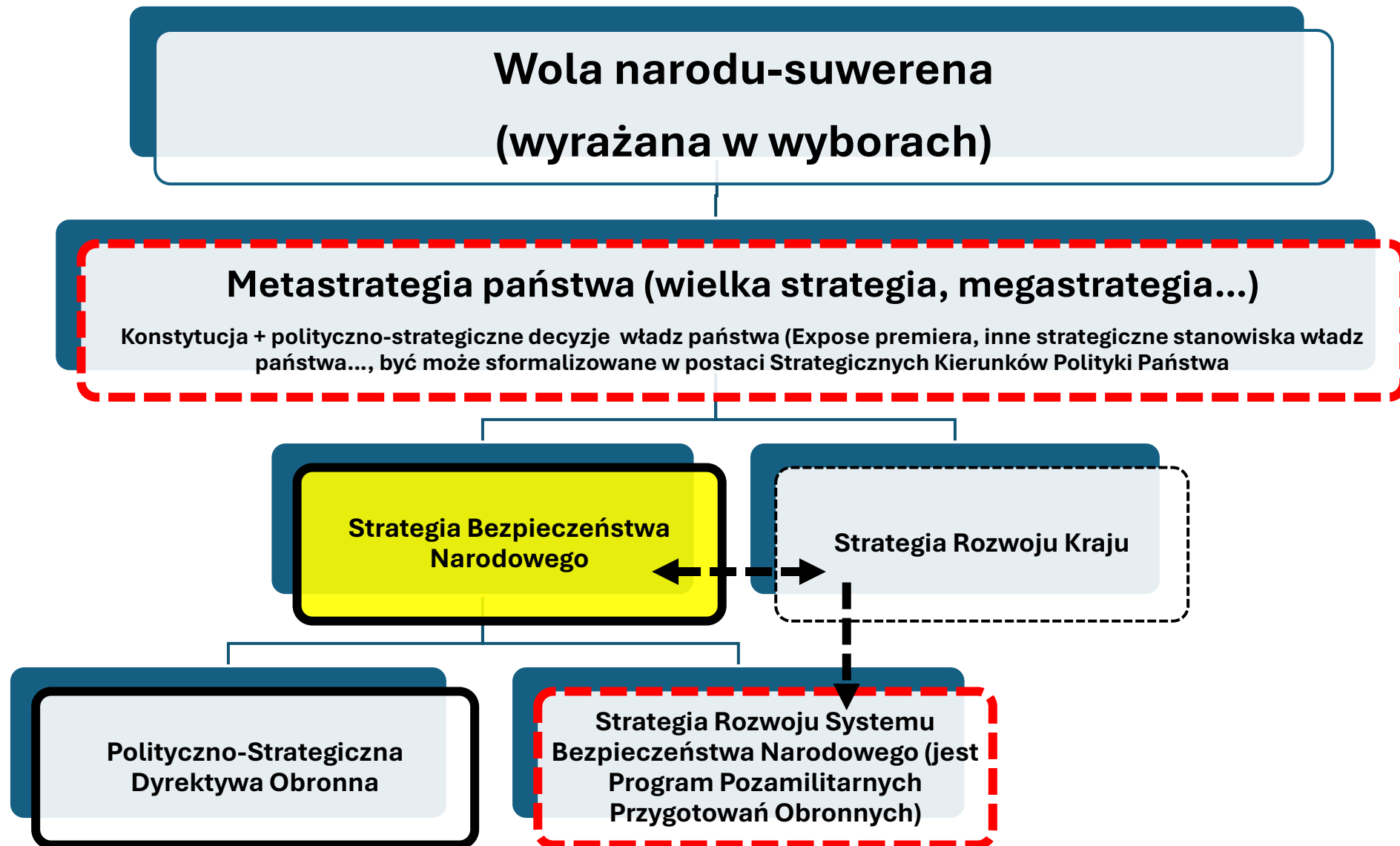
Miejsce i rola strategii w problematyce kierowania (w tym zarządzania) bezpieczeństwem

- **SYSTEMY KIEROWANIA:** decydent, organ doradczy, organ sztabowy/urzędniczy, podległe organy wykonawcze
- **PROCEDURY KIEROWANIA:** Konstytucja, ustawy, zarządzenia, rozporządzenia, uchwały, decyzje, rozkazy...
- **PROCESY i TREŚCI KIEROWANIA:** przygotowania zawczasu systemu bezpieczeństwa i kierowanie jego działaniem w sytuacjach dynamicznych (zapobieganie, reagowanie)
- **POZIOMY KIEROWANIA:** **strategiczny (konceptcje strategiczne)**, operacyjny (doktryny, plany i programy operacyjne) i taktyczny (decyzje bieżące)

PROJEKTOWANIE STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA

**jako jedno z podstawowych zadań
kierowania/zarządzania
bezpieczeństwem**

Miejsce Strategii bezpieczeństwa Narodowego na „strategicznej mapie” państwa

Treść projektowania strategii

(w ramach SPBN)

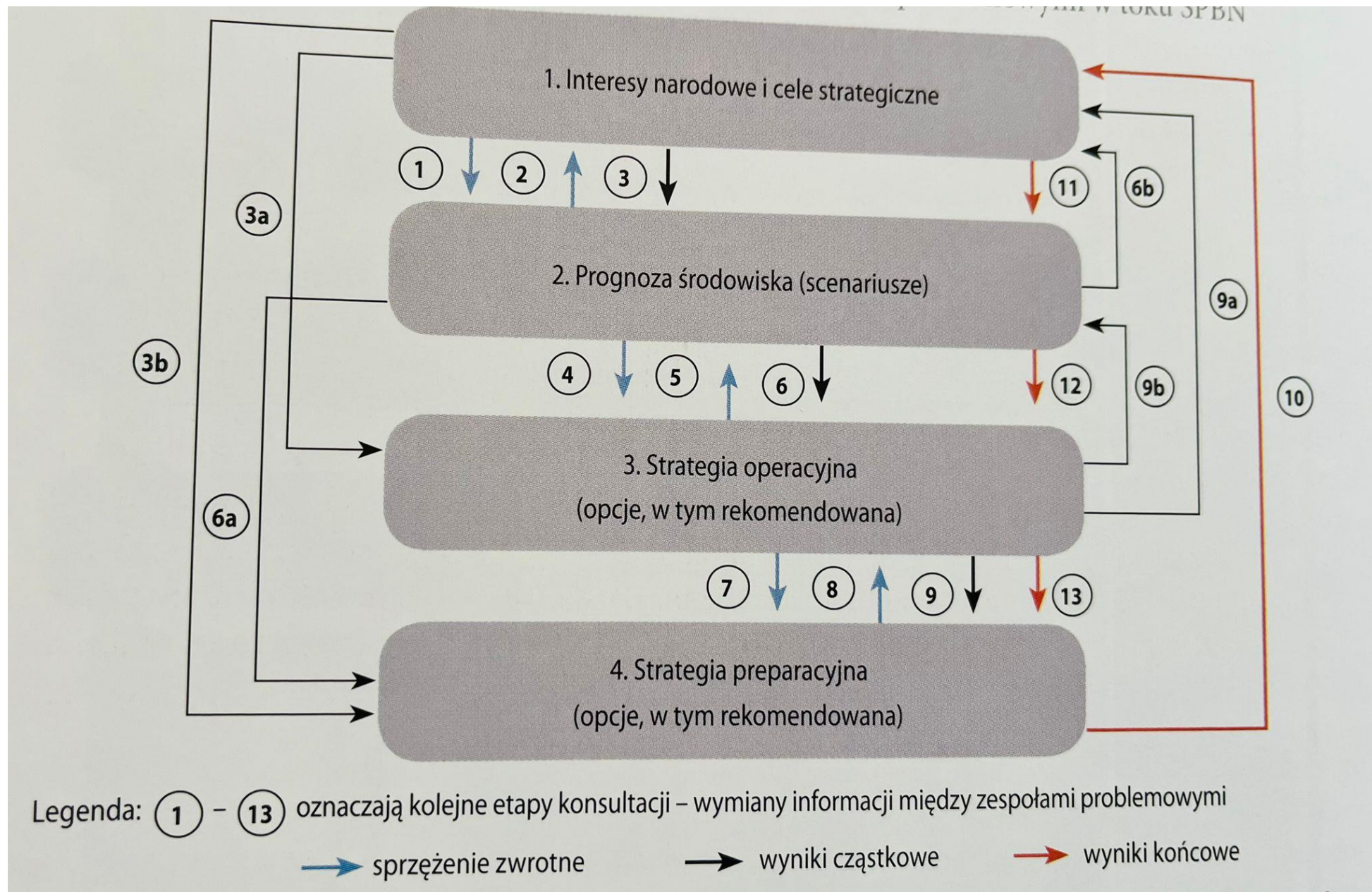
Diagnoza strategiczna państwa jako podmiotu bezpieczeństwa (jego potencjału i ambicji) dla zidentyfikowania jego interesów i celów strategicznych	ENDS (interesy, cele)
Analiza i prognoza strategiczna warunków (środowiska) bezpieczeństwa dla projektowania optymalnych sposobów (koncepcji operacyjnej) realizacji interesów i osiągania celów strategicznych w prognozowanych warunkach	WAYS (sposoby działania, koncepcja operacyjna)
Analiza strategiczna wymagań wynikających z koncepcji operacyjnej wobec potrzebnych zasobów (sił i środków) zorganizowanych w system bezpieczeństwa dla projektowania priorytetów jego przygotowania (transformacji) do realizacji zadań strategii operacyjnej	MEANS (zasoby, system bezpieczeństwa, koncepcja preparacyjna)

Cykl projektowania strategii

Seneka: Żeglarzu pamiętaj, że jeśli nie wiesz, do którego portu zmierzasz, wiatry pomyślne nigdy nie będą ci wiały

- 1. DIAGNOZA PODMIOTU BEZPIECZEŃSTWA DLA IDENTYFIKACJI JEGO INTERESÓW I CELÓW STRATEGICZNYCH** (**kim jestem, czego chcę:** *do którego portu chcę płynąć?*)
- 2. OCENA WARUNKÓW (ŚRODOWISKA) BEZPIECZEŃSTWA** (**co mi przeszkadza, a co pomaga w osiągnięciu interesów i celów strategicznych:** *które wiatry są mi przeciwnie, a które pomyślne?*)
- 3. SFORMUŁOWANIE KONCEPCJI STRATEGII OPERACYJNEJ** (**określenie koncepcji mojego działania:** *jak płynąć, aby wykorzystać maksymalnie wiatry pomyślne, a minimalizować przeciwnie?*)
- 4. SFORMUŁOWANIE KONCEPCJI STRATEGII PREPARACYJNEJ** (**nakreślenie strategicznych priorytetów programu przygotowania sił i środków potrzebnych do realizacji strategii operacyjnej:** *jaki okręt i załoga są potrzebne do wykonania takiego rejsu w takich warunkach i jak je do tego przygotować?*)

Sieć sprzężeń zwrotnych w cyklu strategicznym (SPBN-2013)

Strategia bezpieczeństwa

Strategia operacyjna:

**Jak zapobiegać i jak
wygrywać/likwidować
konflikty/kryzysy, gdy nie uda się
im zapobiec**

Strategia preparacyjna:

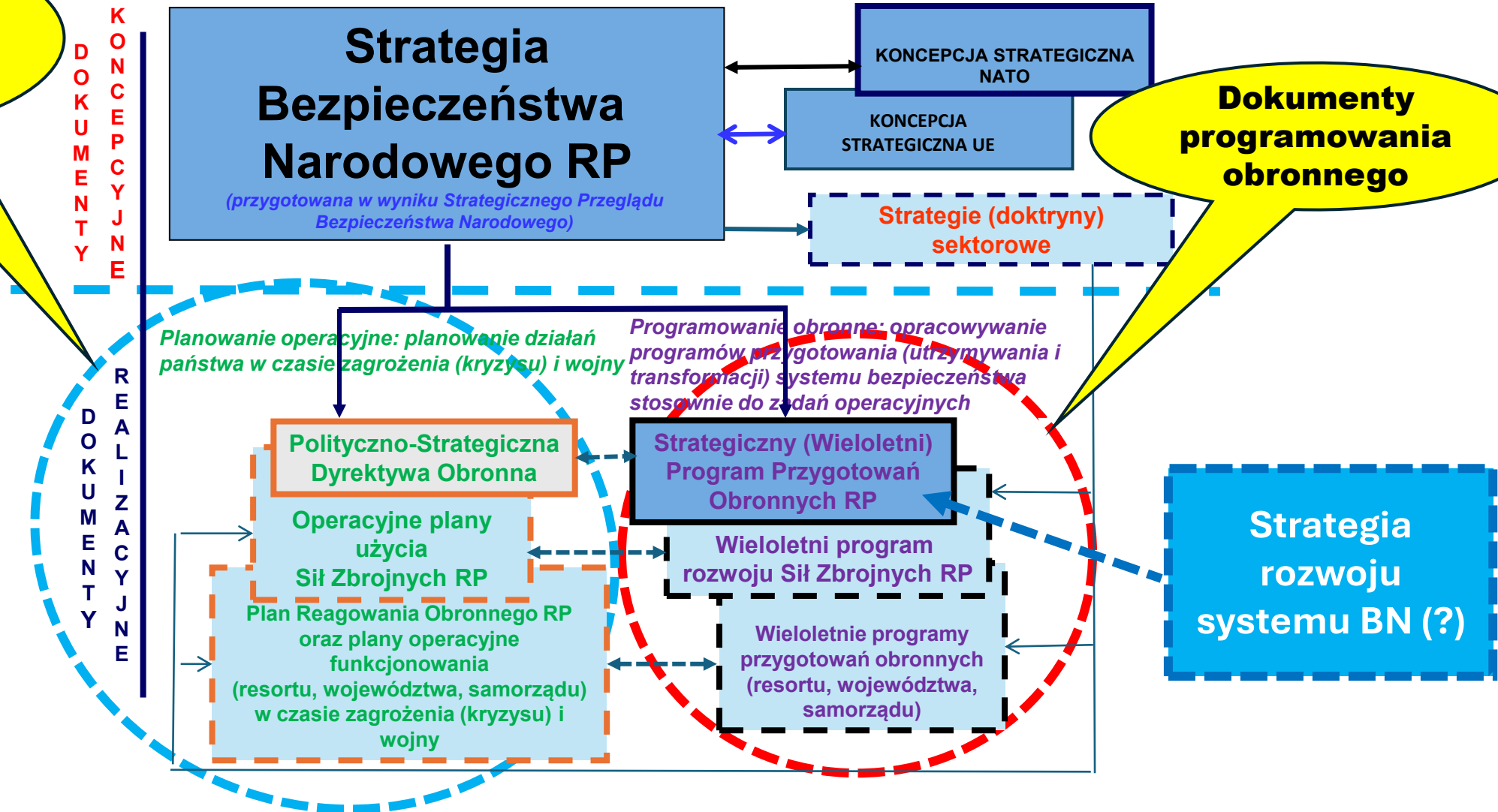
**Jak optymalnie przygotowywać
zasoby (siły i środki:
zorganizowane w system
bezpieczeństwa) konieczne do
realizacji zadań strategii
operacyjnej**

DOKUMENTY WYKONAWCZE DO STRATEGII:

operacyjne i preparacyjne

Dokumenty planowania operacyjnego

Dokumenty programowania obronnego

Zadania Prezydenta i Rady Ministrów w przygotowaniu strategii

Pełny cykl strategiczny

Słabości polskiej praktyki strategicznej

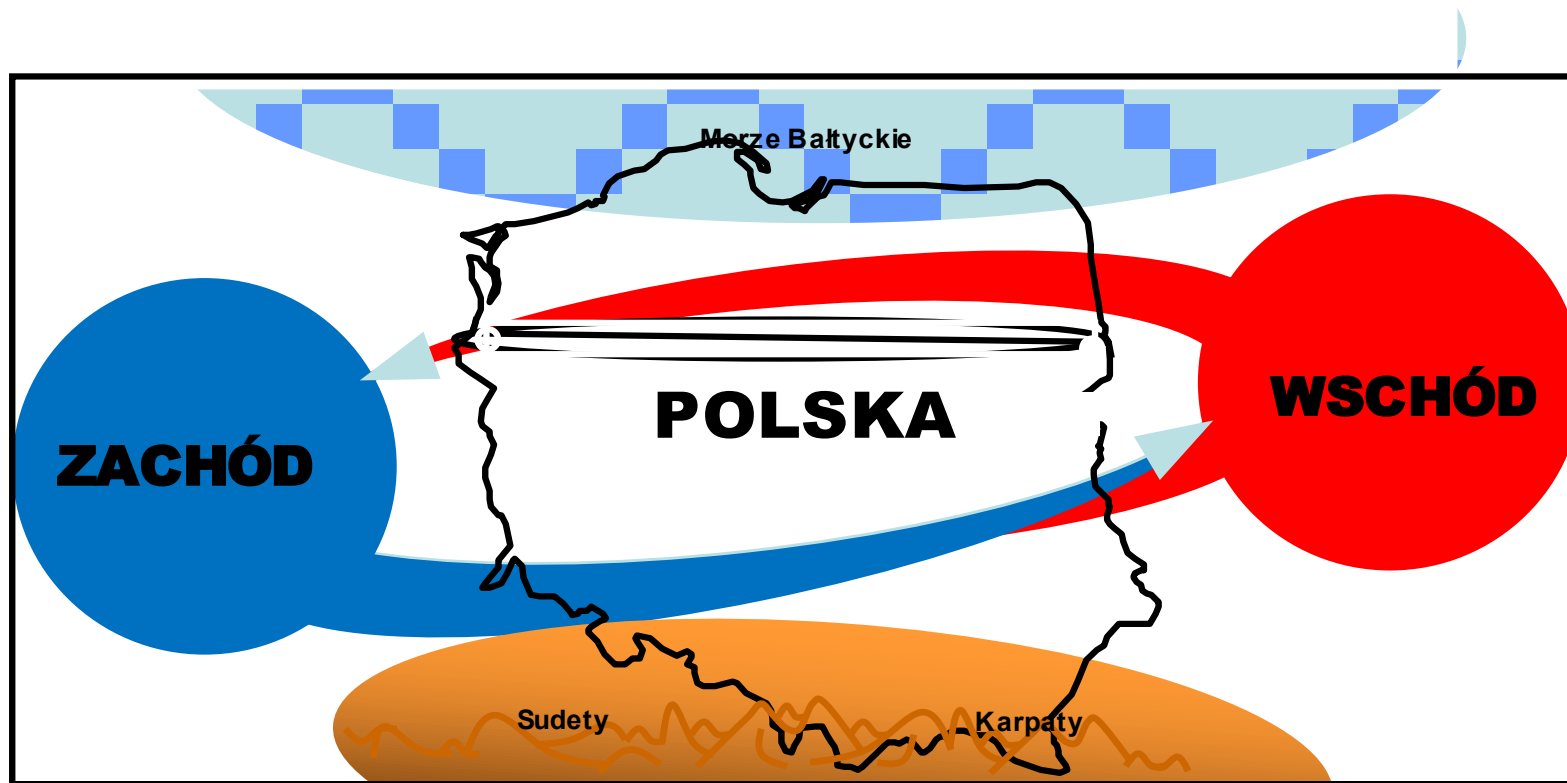
- **Zmarginalizowanie roli strategii** w kierowaniu bezpieczeństwem narodowym
- **Zubożenie** treści strategii przez pominięcie zupełne kwestii strategii operacyjnej (**WAYS**) i ograniczenie się tylko do problemów strategii preparacyjnej (**MEANS**)
- W rezultacie **Strategia z 2020 r.** a także **projekt Strategii z 2025 r.** nie zawierają koncepcji strategii operacyjnej (są tylko jej elementy)

Wnioski

- **Konieczny jest powrót do całościowego i ponadpartyjnego **podejścia do strategii**, jej **roli** w kierowaniu bezpieczeństwem oraz pełnego **cyklu** jej projektowania (w ramach SPBN), wdrażania, realizowania, weryfikowania i (ewentualnego) nowelizowania**
- **Jest to warunkiem, by **następne polskie strategie** nie były już strategiami „zubożonymi”, uproszczonymi, jednowymiarowymi, jak strategia z 2020 r. i niestety projekt z 2025 r.**

POLSKA JAKO STRATEGICZNY PODMIOT BEZPIECZEŃSYWA

Geostrategiczne położenie Polski

HISTORYCZNA EWOLUCJA POLSKIEJ STRATEGII

- **Polska Piastów – obrona na Zachodzie swoboda na Wschodzie**
- **Polska Jagiellonów – mocarstwo, względna swoboda strategiczna**
- **Upadek i rozbiory – słabość władzy centralnej, potem naród bez państwa**
- **Polska międzywojenna – równy dystans między Berlinem i Moskwą**
- **Polska w UW – ubezwłasnowolnienie strategiczne**
- **Samodzielność strategiczna lat 90.**
- **Polska w NATO i UE**
- **Konieczność adaptacji do warunków nowej, II, hybrydowej zimnej wojny**

METODY DEFINIOWANIA INTERESÓW NARODOWYCH

Można wyróżnić trzy generalne metody identyfikacji interesów narodowych w dziedzinie bezpieczeństwa:

a) metodę agregacyjną, czyli syntezę konieczności, ambicji i możliwości wynikających z diagnozy państwa jako strategicznego podmiotu bezpieczeństwa,

b) metodę dezagregacyjną, czyli analizę z punktu widzenia bezpieczeństwa najbardziej generalnych interesów narodu (państwa) ujętych w Konstytucji (tzw. interesów konstytucyjnych),

c) metodę integracyjną – czyli integrację wniosków z obydwu metod.

OKREŚLANIE INTERESÓW NARODOWYCH W DZIEDZINIE BEZPIECZEŃSTWA

Analiza KONSTYTUCJI

art.. 5. Rzeczpospolita Polska:

- strzeże **niepodległości i nienaruszalności** swojego terytorium
- zapewnia **wolności i prawa człowieka obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli**,
- strzeże **dziedzictwa narodowego**
- oraz zapewnia **ochronę środowiska**, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Konstytucyjne
interesy
bezpieczeństwa

Integracja wniosków konstytucyjnych i strategicznych

Zintegrowane
*(konstytucyjno-
strategiczne)*
interesy
bezpieczeństwa
narodowego RP

Strategiczna diagnoza państwa

- Tożsamość narodowa
- Miejsce Polski w systemie międzynarodowym
- Potencjał strategiczny (system bezpieczeństwa)
- Ambicje polityczno-strategiczne

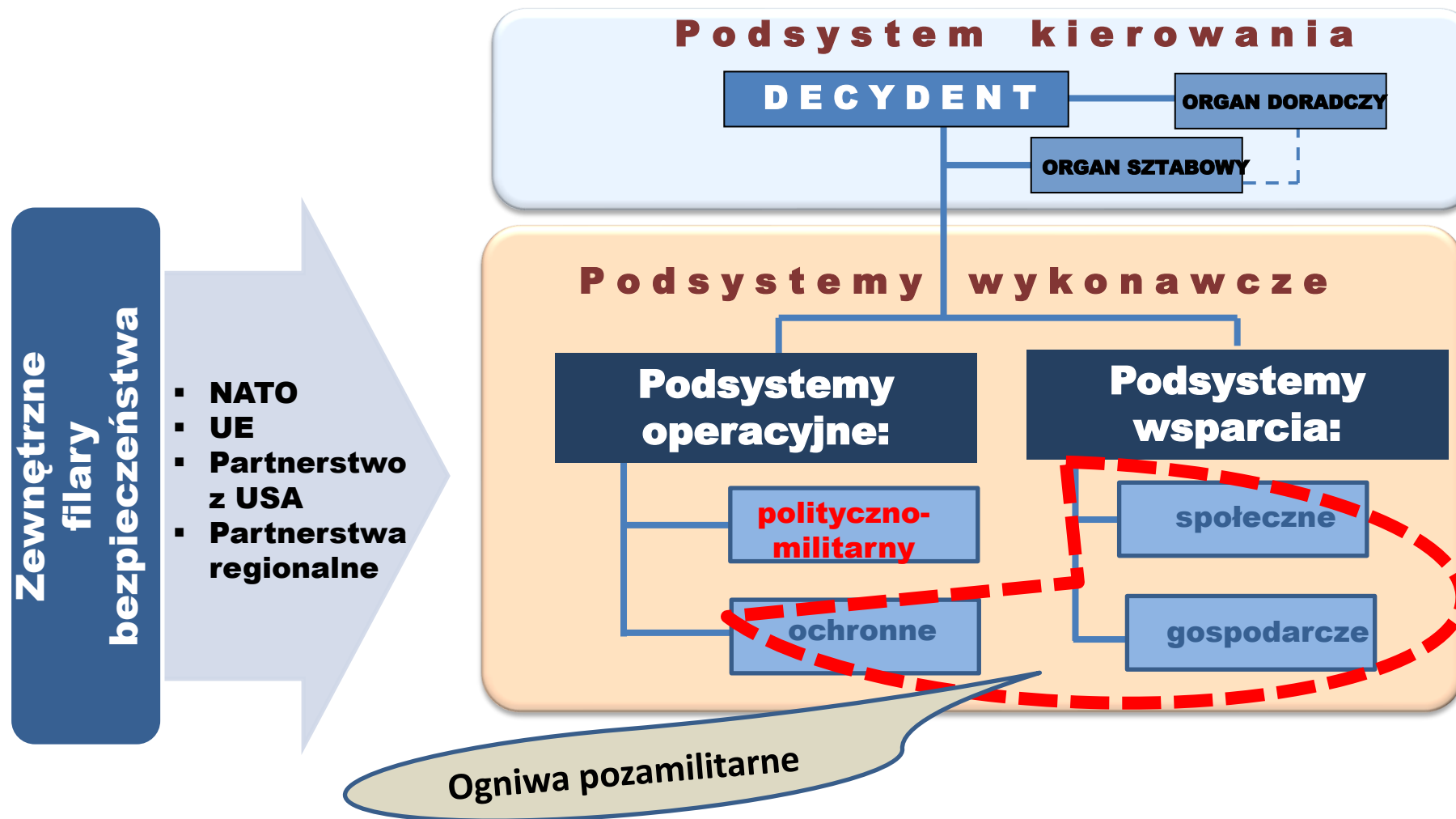
Strategiczne
interesy
bezpieczeństwa

Potencjał strategiczny Polski

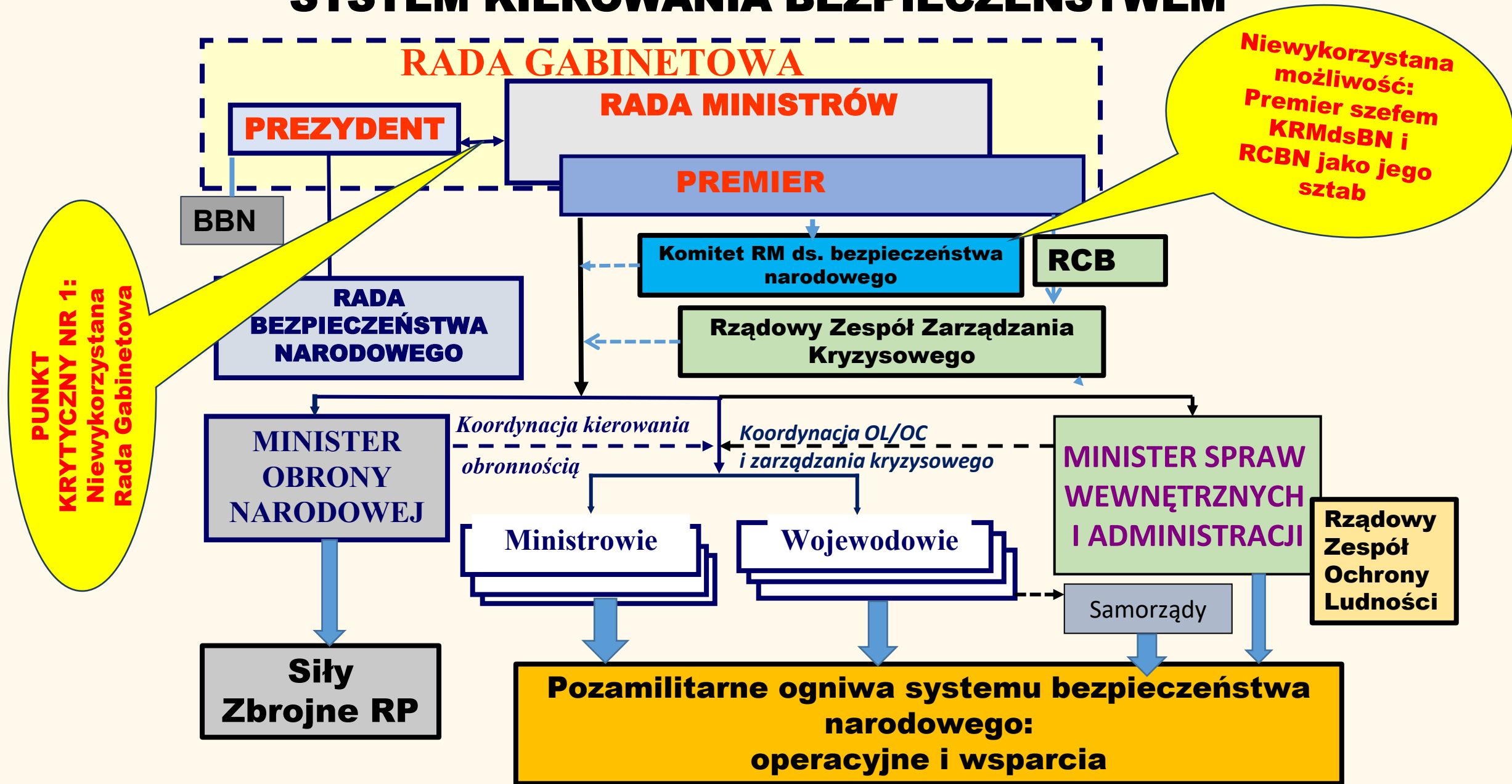
- **System ustrojowy: Konstytucja**
 - **Podział władzy wykonawczej** – osłabienie sprawności kierowania, astrategiczność elit politycznych
 - **Demokratyczne państwo prawne** – słabości
- **Potencjał społeczno-gospodarczy**
 - **Tożsamość historyczna: jedność i podziały**
 - **Kondycja gospodarki**
 - **Problemy demograficzne**
- **Pozycja i rola międzynarodowa:**
 - **Jako członek NATO/UE (budżet obronny(+), lider wschodniej flanki(?), hub wsparcia Ukrainy (+))**

ZASOBY STRATEGICZNE PAŃSTWA:

System bezpieczeństwa narodowego

SYSTEM KIEROWANIA BEZPIECZEŃSTWEM

Siły Zbrojne RP

- **Budżet: 4,7% PKB (największy w NATO)**
 - **Przyzwolenie społeczne na duże wydatki obronne**
- **Wielkość i struktura: CORAZ SILNIEJSZA ARMIA W RAMACH NATO (+)**
 - **Ponad 200 tys. (liczebność cz. P i Cz. W)**
 - **RSZ (WLąd, SP, MW, Wspec + WOT) oraz rodzaje wojsk i służb (np. artyleria... saperzy... łączność... logistyka...)**
 - **WOT jako RSZ – błąd;** powinny być rodzajem wojsk w każdym RSZ
 - **WOT a rezerwy SZ na czas wojny (rezerwy: podstawowa słabość organizacyjna)**
 - **Formacje operacyjne (ich liczba a ukompletowanie)**
- **Kadry – neutralność polityczna, problem poboru**
- **Uzbrojenie – przyspieszona i masowe zakupy, wątpliwości co do ich zgodności z zadaniami i wymaganiami operacyjnymi (brak strategii operacyjnej), ryzyko uzależnienia technologicznego od USA**

Pozamilitarne ogniwa systemu bezpieczeństwa

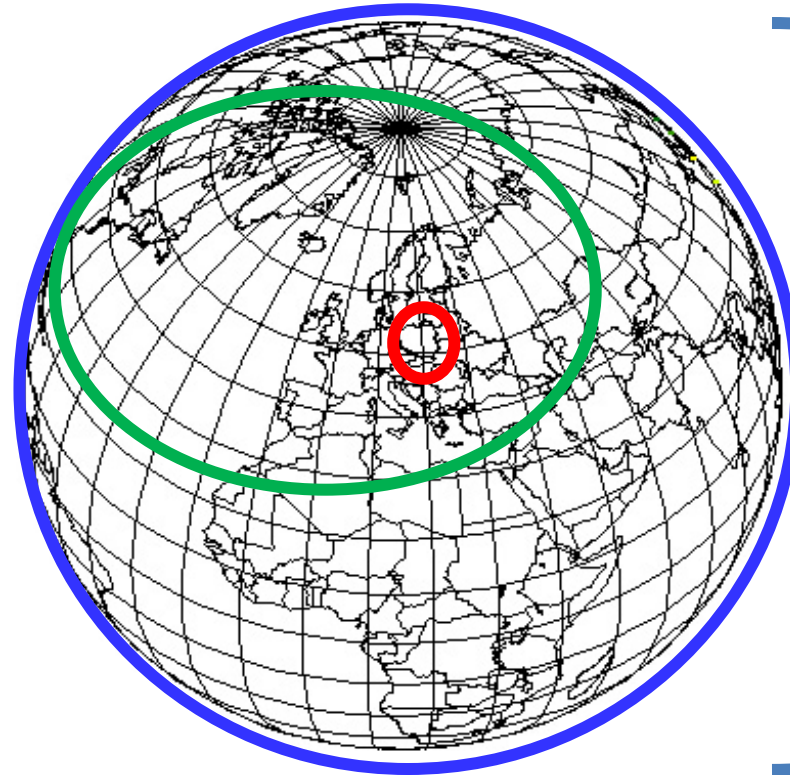
- **Dyplomacja: MSZ/MON, przedstawicielstwa i ambasady – pilnowanie interesów narodowych w relacjach międzynarodowych, w tym sojuszniczych**
- **Służby specjalne: ABW, AW, CBA, SKW, SWW – wiarygodność w sojuszach**
- **Policja i pozostałe służby mundurowe: Straż Graniczna, Straż Pożarna (załączki OC), Służba Ochrony Państwa, Służba Więzienna, Służba Celną – zdolności przeciwhybrydowe**
- **Przemysł obronny: państwowy, prywatny – modernizacja produkcji, wysoce z informatyzowane systemy, kooperacja międzynarodowa**
- **Infrastruktura obronna: obronne przygotowanie terytorium, cyberodporność**
- **System powszechnej edukacji obronnej społeczeństwa – świadomość strategiczna**

Wykład II

Międzynarodowe środowisko bezpieczeństwa

Środowisko bezpieczeństwa Polski

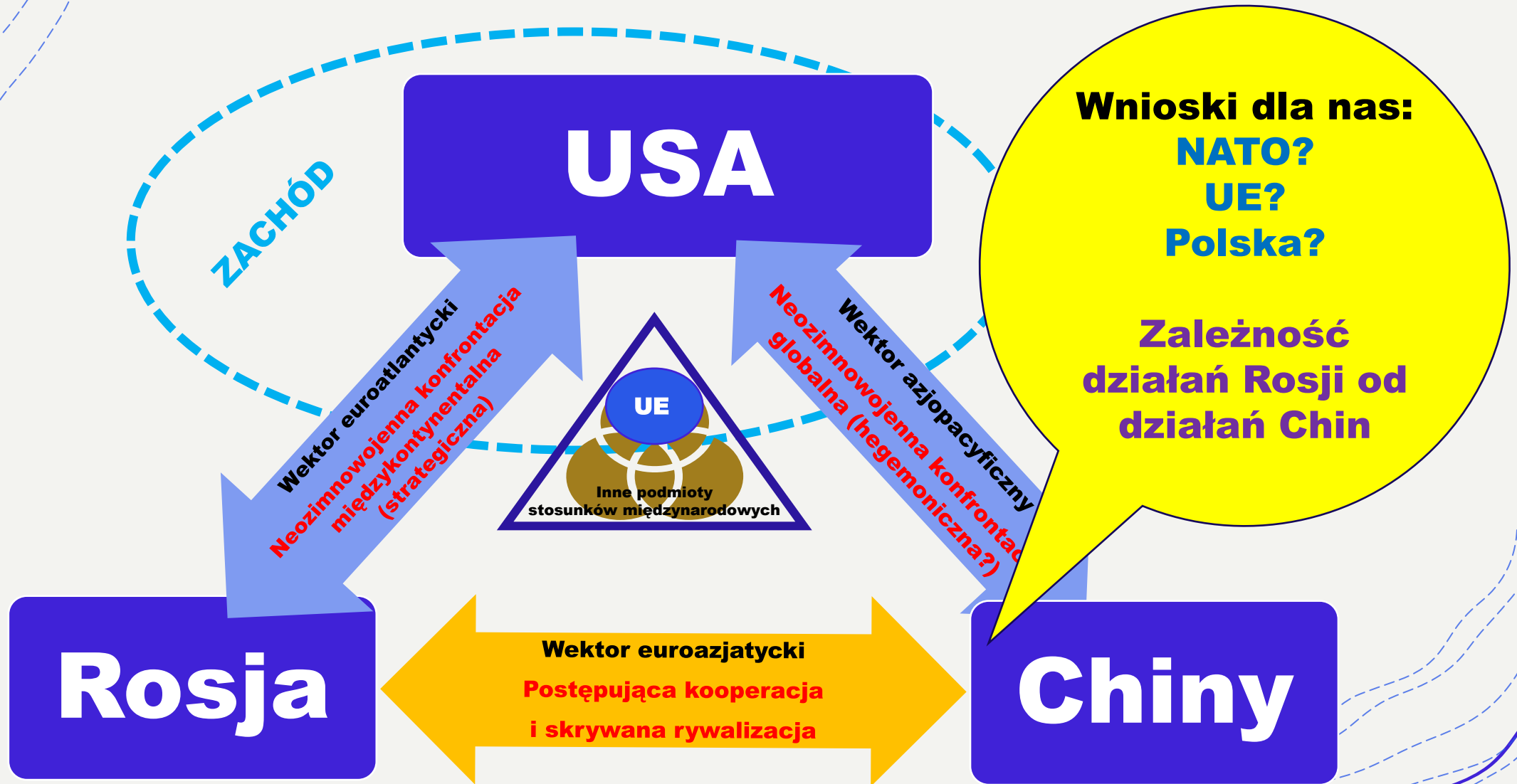
- **Globalne**
- **Regionalne:
Euroatlantyckie**
- **Krajowe**

UWAGA!
**Wnioski dla
bezpieczeństwa
Polski**
**(zagrożenia,
wyzwania,
ryzyka, szanse):**

- **Scenariusze,
poziomy,
rodzaje
zagrożeń**

GŁÓWNE PODMIOTY I WEKTORY GLOBALNEJ RYWALIZACJI WIELKOMOCARSTWOWEJ

Możliwe scenariusze rywalizacji USA-Chiny

Konfrontacyjny (raczej nieunikniony)

Kooperacyjny (mało realny)

Nowa zimna wojna: wojna polityczna
(bardzo prawdopodobna: presja polityczna, ekonomiczna, informacyjna, wyścig zbrojeń, incydenty militarne, ataki hybrydowe, proxy wars...)

Wojna incydentalna: ograniczony konwencjonalny konflikt zbrojny
(prawdopodobna: duży incydent zbrojny, intencjonalna, sprowokowana lub ...niechciana wojna; Morze Południowochińskie, Tajwan, Korea...)

Wojna totalna: na pełną skalę, nuklearna
(bardzo mało prawdopodobna, ale nie dająca się wykluczyć jako przypadkowa lub po nieudanej deeskalacji...)

Sytuacja nierozstrzygalna przez dekady, jak pierwsza zimna wojna w XX wieku

Sytuacja ryzykowna. Obie Strony mają szanse na zyski, ale obie ryzykują stratami, a nawet katastrofą eskalacyjną

Sytuacja katastrofalna. Obie strony przegrywają

Wnioski dla nas:
NATO?
UE?
Polska?

Szanse i ryzyka dla USA i Chin

Rosja-Chiny

- **Nie zrównoważone partnerstwo**
- **Wspólne cele – przeciw USA**
- **Rozbieżności interesów: eksploatacyjna polityka Chin wobec Rosji**
- **Kontekst wojny w Ukrainie:**
 - **zacieśnianie współpracy,**
 - **Ukraina – Tajwan jako analogia?,**
 - **zwycięstwo Rosji w Ukrainie jako wsparcie polityki Chin,**
 - **obawa Chin przed dealem USA-Rosja w sprawie Ukrainy**
- **Formy współpracy: zbrojeniowa (zakupy, licencje), wspólne ćwiczenia, szkolenia kadr, kontakty polityczne**

Bliski Wschód

- **Gaza**
- **Iran**
- **Syria**
- **...**

Co to znaczy dla nas?

**Odciągnięcie priorytetów
USA od Europy, w tym od
wojny Rosja-Ukraina:**

- **większe ryzyka zagrożeń
rosyjskich,**
- **wyzwania dla filaru
europejskiego**

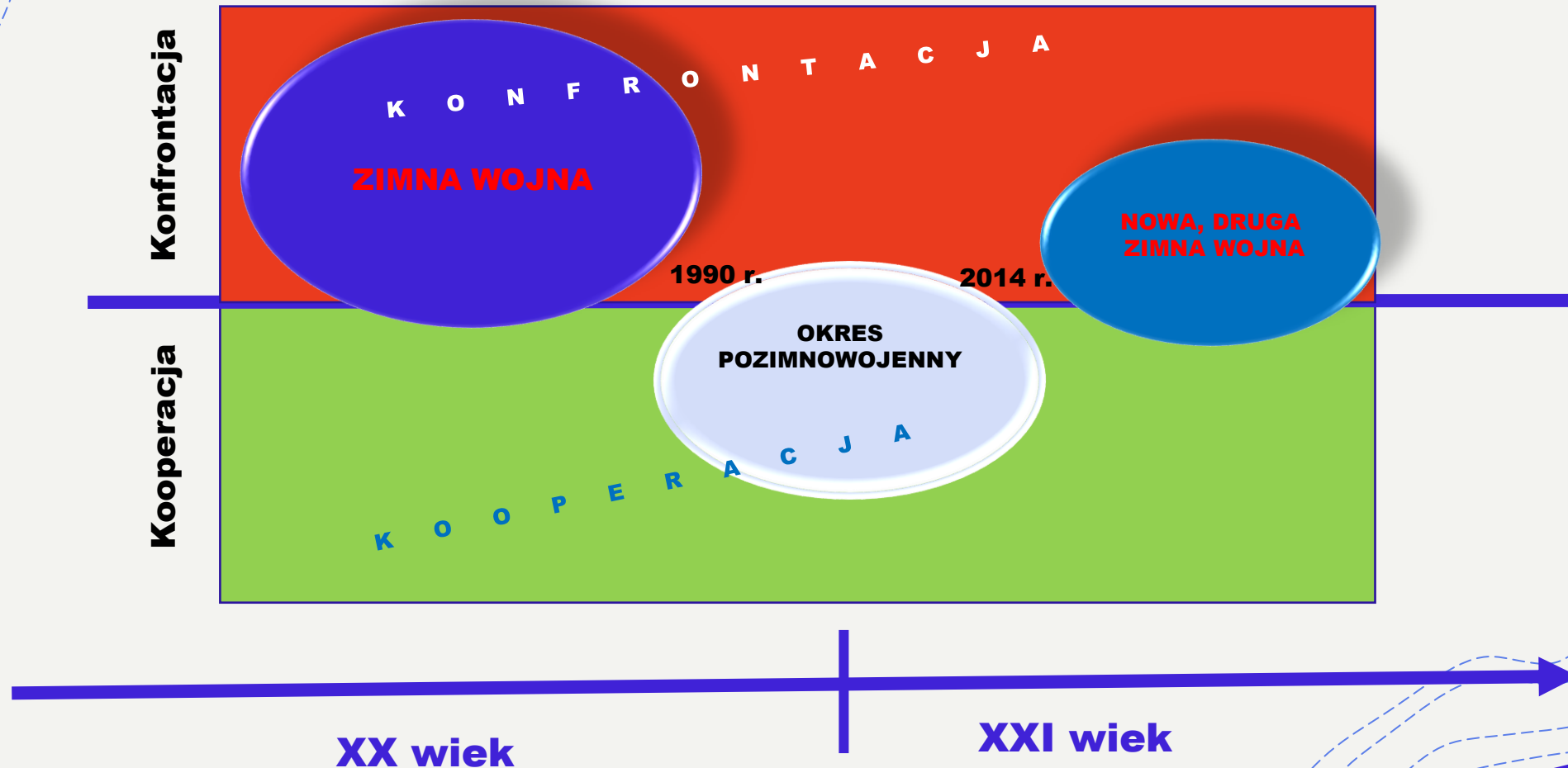
EUROPA:

synteza zmiany strategicznej w XXI wieku

- W drugiej dekadzie XXI w. nastąpiła **systemowa zmiana strategiczna** w stosunkach bezpieczeństwa na obszarze euroatlantykim: zakończył się kooperatywny okres pozimnowojenny i rozpoczął konfrontacyjny okres nowej, **II, hybrydowej zimnej wojny między Rosją a Zachodem. Demiurgiem tej zmiany jest Rosja** ze swoją rewizjonistyczną (co do celów) i konfrontacyjną (co do metod) polityką wobec Zachodu
- Zapowiedział ją Putin na konferencji w **Monachium** w 2007r., przetestował wojną z **Gruzją** w 2008r., rozpoczął aneksją **Krymu** i hybrydową agresją w **Donbasie** w 2014r., poszerzył z lokalnej w regionalną przez proxy war z Zachodem w **Syrii** w 2015r. i w pełni rozwinął dokonując pełnoskalowej agresji na **Ukrainę** w 2022r.

Rosja – Zachód

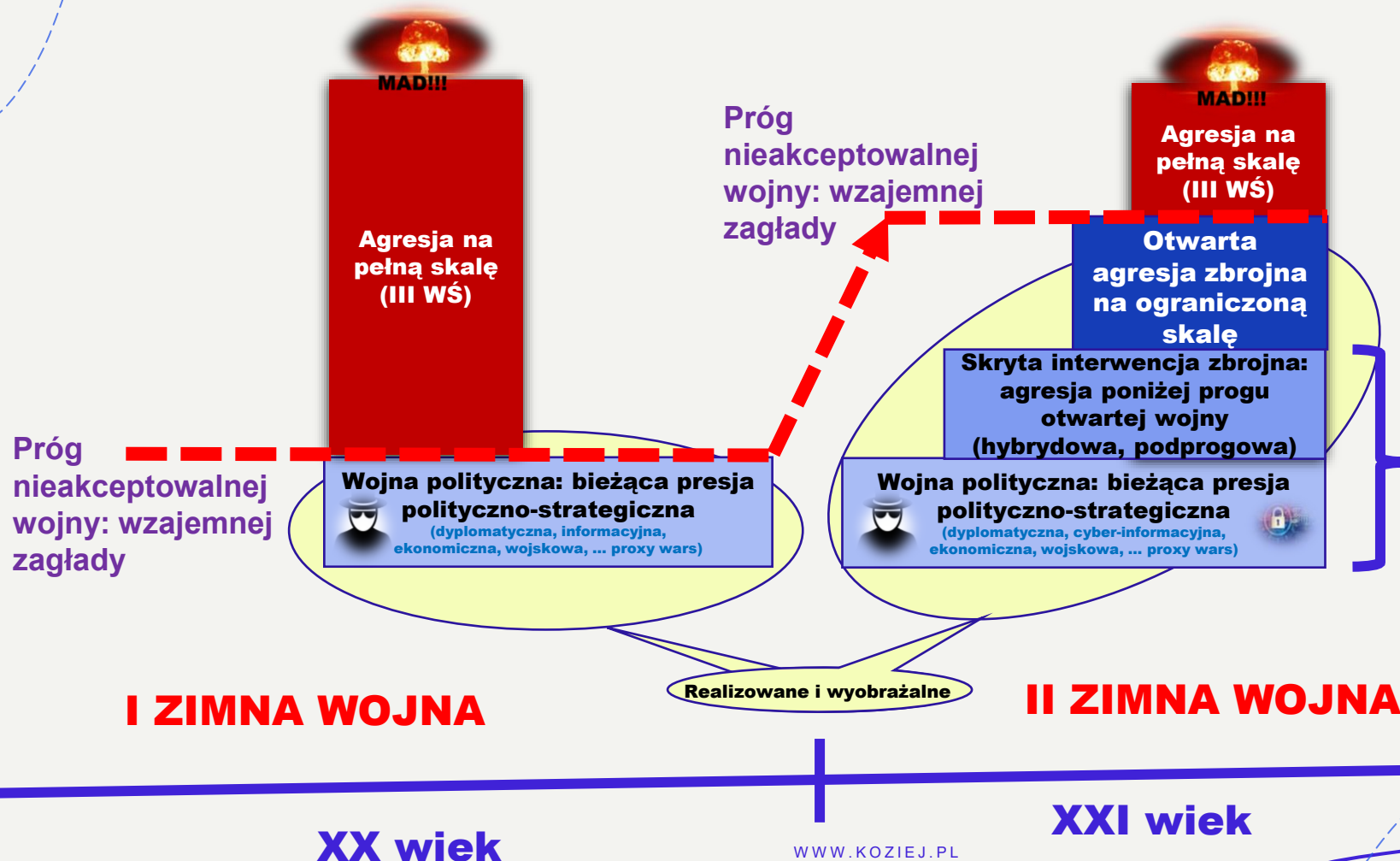
**Od zimnej wojny, przez okres pozimnowojenny do ...
nowej (drugiej, hybrydowej) zimnej wojny**

Porównanie I zimnej wojny XX wieku z II, hybrydową zimną wojną XXI wieku: poziomy/stopnie eskalacji

Zimna wojna jako praktyczne zjawisko w stosunkach międzynarodowych, w tym stosunkach bezpieczeństwa i jednocześnie jako kategoria teorii tychże stosunków, pojawiła się w erze nuklearnej, a jej istotą jest konfrontacja polityczna między dwoma stronami, które w razie bezpośredniej wojny „gorącej” mogłyby z gwarantowaną pewnością wzajemnie się zniszczyć i dlatego w tej konfrontacji nie przekraczają jej progu.

- *Operacje hybrydowe*
- *Operacje w „szarej strefie”*
- *Operacje „pod fałszywą flagą”*

Dwie wojny w Ukrainie: wojna rosyjsko-ukraińska i proxy war między Rosją a Zachodem

- W Ukrainie toczą się **dwie wojny**: bezpośrednia wojna (zbrojna, gorąca) między Rosją a Ukrainą i pośrednia, zastępcza, proxy war między Rosją a Zachodem
- Celowościowy i operacyjny wymiar proxy war w Ukrainie:
 - **Rosja**: uzyskanie przewagi polityczno-strategicznej w II zimnej wojnie z Zachodem przez zatrzymanie marszu Ukrainy na Zachód i włączenie jej do swojej strefy wpływów.
 - **Zachód**: zatrzymanie neoimperialnego kursu polityki Rosji przez wspieranie (polityczne, ekonomiczne, wojskowe, humanitarne...) Ukrainy oraz sankcje (polityczne, ekonomiczne, informacyjne...) nakładane na Rosję

Wojna rosyjsko-ukraińska: geneza i cele Rosji

- **Putin: rewizja ładu pozimnowojennego**
 - **imperialne ambicje Rosji (Monachium 2007)**
 - **poradziecka strefa wpływów (Białoruś, Gruzja 2008, Ukraina 2014 – Krym/Donbas)**
- **Nowa, II zimna wojna z Zachodem**
 - **żądania „gwarancji bezpieczeństwa” od USA i NATO (2021 r.) jako próba polityczno-dyplomatycznego zdobycia strefy wpływów z czasów ZSRR**
 - **inwazja na Ukrainę (2022) jako próba siłowej realizacji powyższego planu poprzez wojnę prewencyjną przeciwko wejściu Ukrainy do NATO i jej dołączeniu do Zachodu**
 - **Zachód punktem odniesienia i celem – Ukraina środkiem i drogą do celu (rosyjska proxy war przeciwko Zachodowi)**

Wojna rosyjsko-ukraińska: przebieg

▪ Początkowy okres wojny

- Błędna koncepcja wojny interwencyjnej, lekceważenie zasad sztuki wojennej
- Wola oporu narodu ukraińskiego (prezydent Zeleński); lepsza koncepcja i przygotowanie armii ukraińskiej; **wsparcie Zachodu!**

▪ Faza główna

- Wojna totalna, zbrodnicza (ataki na miasta, zbrodnie, wywózki...)
- Ukraińska kontrofensywa charkowska i rosyjski odwrót chersoński
- Nieudana kontrofensywa ukraińska w 2023 roku i wojna pozycyjna (**rola dronów**)

▪ Czas przesilenia i perspektywa zakończenia/przerwania wojny

- Wojna na wyczerpanie: pojedynek logistyki strategicznej, rola dronów, broni precyzyjnej dalekiego zasięgu i działań dywersyjnych
- Dylemat wsparcia Zachodu (zmęczenie polityczne, skutki rosyjskiego szantażu, **doktryna D.Trumpa, konsolidacja Europy**)

2025 **Szanse negocjacji: Putin w samopułapce – rozejm czasowy, traktat pokojowy, gwarancje: członkostwo w NATO (!?), międzynarodowe siły rozjemcze**

Zachód wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej

- Porażka pozimnowojennej **doktryny odstraszania** i powstrzymywania Rosji - jako następstwo słabego reagowania na agresję na Gruzję w 2008r. i Ukrainę w 2014r.
- Odrzucenie **rosyjskich propozycji/żądań** tzw. „gwarancji bezpieczeństwa” z końca 2021 r.: **początek zwrotu strategicznego**
- **Ewolucyjna reakcja** na agresję: wzmocnienie wschodniej flanki, wsparcie dla Ukrainy (pokonywanie barier ograniczeń), sankcje na Rosję
- **Rozbieżności co do członkostwa Ukrainy w UE i NATO**
- Problem **gwarancji bezpieczeństwa dla Ukrainy** po zakończeniu/przerwaniu wojny („koalicja chętnych”)

Europejskie dylematy bezpieczeństwa

w obliczu zagrożeń rosyjskich i wyzwań transatlantyckich

Scenariusze rosyjskich zagrożeń

- Przyszłe zagrożenia Europy, w tym Polski, **zależą głównie od wyników wojny Ukrainie.**
Scenariusze:

- **Zwycięstwo Rosji** i gwałtowne narastanie zagrożeń militarnych (**czarny** scenariusz):
 - Rosja od Bałtyku do Karpat, plus część potencjału Ukrainy, Przesmyk Suwalski, doktryna **deeskalacji nuklearnej** TBJ
- **Powstrzymanie Rosji** i względne zwycięstwo Ukrainy (w tym ostatecznie **Ukraina w NATO** – mniejsze prawdopodobieństwo i **oddalenie się w czasie** rosyjskich zagrożeń dla państw NATO) (**różowy** scenariusz)
- **Permanentna wojna** z falującymi nasileniami i ciągła **presja hybrydowa** oraz **ryzyko eskalacji** (**szary** scenariusz)

Europejskie ryzyka i wyzwania nowej polityki amerykańskiej

- **D.Trump dąży do „poluzowania” twardych, traktatowych zobowiązań USA, w tym sojuszniczych, na rzecz doraźnych porozumień i koalicji zadaniowych: osłabianie wiarygodności NATO**
- **Próby zbliżenia z Rosją (póki co nieudane!) – podwójne ryzyko (wzmocnienie Rosji, osłabienie NATO)**
- **Zwrot ku Azji – ryzyko gwałtownego pivotu?**
- **Spory i konflikty z państwami europejskimi i UE – osłabianie więzi transatlantyckich**
- **Presja na Europę, by brała większą odpowiedzialność za swoje bezpieczeństwo – ryzyko, wyzwanie, ale też szansa**

Synteza: poziomy zagrożenie bezpieczeństwa Polski w warunkach II zimnej wojny

- I poziom: bieżąca **presja/konfrontacja polityczno-strategiczna** w ramach II zimnej wojny Rosji z Zachodem) – **trwa od 2007 r., a praktycznie od 2014 r.**
- II poziom: **agresja hybrydowa (podprogowa, w szarej strefie:** skryta, zakamufLOWwana, pod fałszywą flagą interwencja zbrojna i niezbrojna: np. dezinformacja, cyberoperacje, „szare ludziki”...) – **trwa od 2022 r.**
- III poziom: **ograniczona agresja zbrojna** (pod parasolem szantażu taktyczną bronią atomową, najbardziej zagrożony region Przesmyku Suwalskiego) – **realna w razie zwycięstwa Rosji w wojnie z Ukrainą**
- IV poziom: **wojna na pełną skalę (totalna)** między Rosją a Zachodem – **mało prawdopodobna**